

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

อุตสาหกรรมผลไม้แปรรูปจัดเป็นอุตสาหกรรมทำรายได้ให้กับประเทศไทยมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านของทรัพยากรวัตถุดิบที่มีคุณภาพ จึงส่งผลให้มีการแปรรูปในลักษณะของอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋อง ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดค่อนข้างมาก เนื่องจากมีความสะดวก และมีความคงทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดที่สำคัญๆ เช่น ตลาดสหรัฐอเมริกา ตลาดเนเธอร์แลนด์ ตลาดญี่ปุ่น เป็นต้น

สับปะรดกระป๋อง ก็เป็นอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋องที่มีความสำคัญอีกประเภทหนึ่ง เนื่องจากสับปะรดกระป๋องนับเป็นอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูปที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับภาคการผลิตด้านการเกษตร กับภาคอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่วัตถุดิบ โดยสามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศได้ปีละค่อนข้างมาก ซึ่งประเทศไทยจัดเป็นผู้ส่งออกสับปะรดกระป๋องอันดับ 1 ของโลก โดยมีส่วนแบ่งทางการตลาดประมาณร้อยละ 45-50 โดยในปี พ.ศ. 2550 มีมูลค่าการส่งออก 14,496.4 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2551 - 2553 มีมูลค่าส่งออก 18,740.2 , 15,013.1 และ 14,684.2 ล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการผลิตสับปะรดกระป๋องยังเป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างง่าย ปัจจัยการผลิตที่ใช้จะเป็นปัจจัยการผลิตภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการพึ่งพาเทคโนโลยีต่างประเทศนั้นมีไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องของไทยประสบกับปัญหาด้านการผลิต ความผันผวนของราคาวัตถุดิบ ได้แก่ ราคาปุ๋ยเคมี ราคากระป๋องบรรจุภัณฑ์ การขาดแคลนแรงงาน พันธุ์ที่ใช้ในการปลูกมีการพัฒนาน้อยมาก และคุณลักษณะอันเนื่องมาจากการกลายพันธุ์ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคด้านการกีดกันทางการค้า ได้แก่ ปัญหาการเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการสุขอนามัยต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกสับปะรดกระป๋องของไทย จึงเป็นสิ่งที่สมควรทำการศึกษาอย่างยิ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกสับปะรดกระป๋องของไทย โดยใช้วิธีการหาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏและการใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งหลัก ซึ่งได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย จีน และ

มาเลเซีย ในตลาดส่งออกที่สำคัญ 7 ตลาด ได้แก่ ตลาดสหรัฐอเมริกา เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ สเปน ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และประเทศแคนาดา โดยเปรียบเทียบข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงปี 2543-2547 และช่วงปี 2548-2552

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกสับประคระป่องของไทย

3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) ของอุตสาหกรรมสับประคระป่องของไทยโดยการสัมภาษณ์ผู้ส่งออกของไทย และเอกสารข้อมูลต่างๆ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้จะทำการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และความได้เปรียบเชิงแข่งขัน โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งหลัก ซึ่งก็คือ ประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย จีน และมาเลเซีย โดยตลาดส่งออกสับประคระป่องที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ตลาดประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ สเปน ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และประเทศแคนาดา สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่มีระยะเวลาดังแต่ พ.ศ. 2543-2552

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษานี้สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางของการให้การอุดหนุนหรือการส่งเสริมการส่งออกสับประคระป่องของไทย อีกทั้งยังทราบถึงความสามารถในการแข่งขันของสับประคระป่องของไทย เปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ อันได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย จีน และมาเลเซีย นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้กับนักธุรกิจที่ต้องการลงทุนในธุรกิจชนิดนี้

ตารางที่ 1.1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับประรดกระป๋องของไทย ปี พ.ศ. 2550 – 2553

(ปริมาณ : ตัน)

(มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน	2550		2551		2552		2553	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มกราคม	56,551	1,250.60	63,949	1,779.70	38,837	1,250.40	43,539	1,129.40
กุมภาพันธ์	50,580	1,117.40	49,796	1,404.40	38,713	1,191.70	42,300	1,107.30
มีนาคม	56,444	1,276.70	55,625	1,533.90	42,626	1,316.40	48,783	1,326.10
เมษายน	44,522	1,024.60	60,389	1,623.20	41,940	1,281.10	41,734	1,117.10
พฤษภาคม	48,961	1,189.30	70,381	1,969.80	47,361	1,424.80	43,736	1,191.70
มิถุนายน	56,006	1,418.90	63,594	1,839.20	54,931	1,581.50	49,514	1,374.50
กรกฎาคม	44,872	1,177.60	46,958	1,486.00	45,414	1,333.00	42,304	1,230.30
สิงหาคม	30,873	854	30,357	993.4	31,006	905	31,549	963.4
กันยายน	20,325	582.2	32,907	1,151.50	35,239	1,021.50	30,161	941.5
ตุลาคม	36,369	1,058.90	52,610	1,802.10	41,352	1,186.00	37,147	1,091.00
พฤศจิกายน	56,160	1,642.10	44,709	1,535.80	42,178	1,198.00	48,964	1,574.10
ธันวาคม	66,384	1,904.10	47,252	1,621.20	49,374	1,323.80	59,245	1,637.70
รวม	568,047	14,496.40	618,525	18,740.20	508,970	15,013.10	518,974	14,684.20

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือ

ของกรมศุลกากร